

Indochine	Union postale
Un an... 6000	Un an... 10000
Six mois... 3000	Six mois... 5000

Annouces Légales
0 5 10 la ligne de 6 points sur justification
de 9 colonnes quelle que soit la page

Annouces Commerciales
On traite à forfait

Dông-Pháp Thời-Báo

Le Courrier Indochinois
東法時報

NĂM THỨ BA SỐ 348
Ngày thứ hai
12 Octobre 1925

Tổng-lý: NGUYỄN-KIM-ĐÌNH
Chủ-bút: NAM-KIỀU

MỘT TUẦN XUẤT BẢN LẦN, NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

BÁO QUÁN
71, đường Mac-Mahon,
SAIGON

GIẤY BÀN
Mỗi năm... 6000
Mỗi năm... 10000
Mỗi năm... 3000
Mỗi năm... 5000

DEPOT LEGAL
INDOCHINE
N° 2 3

Mua báo phải trả tiền trước
Mandat và thư để gửi
M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

Mua báo có thể mua bán lại được
mua thường ngày trước

NGHĨA-VU MỘT NGƯỜI DÂN NƯỚC NAM NGÀY NAY!

Vì độ nọ c mấy kẻ tiểu-nhơn, phao-ngôn cho tôi giá xeng là Tân-sĩ. Tôi có trả lời rằng chi-nguyên của tôi chỉ muốn làm người dân nước Nam trong-vẹn nghĩa-vụ, chứ còn như những cái bộ lốt bề ngoài thì không phải là cái chi-nguyên của tôi muốn thế, không nói gì đến Tân-sĩ giá, cho dầu Tân-sĩ thiết chẳng nữa, cũng không phải là cái bùa làm loà mất tôi làm mà lòng tôi được. Song câu chuyện đó là câu chuyện riêng của tôi, nghĩa là câu chuyện cá-nhân, bất-tất phải nhào lại làm gì cho lòng đồng, nay chỉ xin nhơn đó mà bàn về nghĩa-vụ một người dân nước Nam ngày nay.

Nghĩa-vụ một người dân nước Nam ngày nay, vấn đề này thiết là to-tát, ngọn-bút non-một này có đầu đã đâm lăm lăm tới, song đã lăm lăm một người dân nước Nam, thì cũng phải biết nghĩa-vụ làm một người dân nước Nam, vậy ngọn-bút này xin cứ nghĩ làm sao nói làm vậy, còn đầu nào khuyết điếm, xin các bậc cao-minh chỉ-bảo giúp cho, đó là một bài học của kẻ tiểu-sanh này vậy.

Làm trọn-vẹn nghĩa-vụ một người dân trong nước đã khó, mà lại làm cho trọn-vẹn nghĩa-vụ một người dân trong nước Nam lại càng khó, làm trọn-vẹn nghĩa-vụ một người dân trong nước Nam đã khó, mà làm trọn-vẹn nghĩa-vụ một người dân trong nước Nam ngày nay lại càng khó. Vì ở vào thời-buổi ngày nay, là thời-buổi cạnh tranh kịch-liệt, vậy mà đem nước mình so-sánh với nước người ta thì thấy, người cao như trời mà ta sâu như vực; người dài muốn dậm mà ta ngắn bằng một gang; người oai-vẻ như sư-tử mà ta nhỏ-nhật như trùng-đế; người bay-liệng vẩy-vung như chim ưng chim cắt mà ta lùn-núp như con se-se chỗ hàng rào; không nói đến thì thôi, nói đến càng thêm hổ-nhục trăm bề. Mà sự hổ-nhục ấy về phần ai mang, ai chịu? Thưa rằng dân trong nước chờ ai? Thế mới biết nước là biểu-hiệu của dân, nước mạnh hay yếu, nước thanh hay suy do ở dân, cứ như cạnh-ngộ ngày nay, thì nghĩa vụ làm một người dân nước Nam quả nhiên khó thật!

Nay hãy xin đem những việc lớn-lao nặng-nề thuộc về nghĩa-vụ người dân nước Nam kể ra, còn những điều nhỏ-nhật bất-tất phải nói đến.

1. — Đối với quốc-sự. — Người mình ngày nay đối với quốc-sự, trừ những người thiết-hành ra, còn có hai hạng người, một hạng theo về khoái-lạc chủ-nghĩa, và quá ham những mùi khoái-lạc mà quên cả mình, quên cả nhà, quên cả nước, chỉ vụ-tại làm sao cho mình được yên-vui sung-sướng, ngoài ra đồng-bào

VĂN UYÊN

KHUYẾN ĐỒNG-BẢO QUYENTHIAN GIÚP TÌNH BIẾNHÓA BỊ LỤT

Hăm mấy triệu người nước Việt ta, Đông lòng chẳng? Nạn tình biếnhóa. Chia cơm mìnch chờ nài da thì da, Ngập nước người đang những xót xa. Còn giúp kia ai người lạ mặt, Hướng hồ nay kẻ một màu da. Cái niềm bác-ái đừng lơ lửng, Hồng-Lạc Nam-bang mới gọi là. Hồng-Vân. — Bảixâu

VINH CON NHÊN NHÊN
Rên rên tình tứ dờ sanh nhai,
Bầu lười khoan cho nhện kéo thoi,
Lỡ bước rồi khôn toan tránh khỏi,
Lạc-dàng chuộc khổ nỗi ra ngoài.
Hạt-nhơn trời kể ai cũng kiếp,
Lịch-kỷ cho mình được sướng-thầy.
Càng loại sao không lòng tương đối,
Nhưn tàn chỉ lăm hơi nhà bấy?

Mai-Kim

KỶ GIỮ CỐ-GIAO TRANG-TU
Chuyện cũ tình xưa nhắc sự-sui,
Cổ-nhân ơi có thấu cho tôi.
Thưa rằng: kẻ tri cam thời nghiệt,
Tức bấy thăng nga gặp cảnh xui.
Tân thiết-thực ta rên cũng chẳng,
Cảnh buồn-thân trời mãi khuấy chơi.
Hư-sanh muốn chết cho rồi kiếp,
Song nỗi còn e nước thiếu người.

Trần-quang-Nhã
(Phnom-Peah)

TU TÌNH
Lui tới đôi đường nghĩ khổ sầu,
Xui mình luôn bận chỉ cung đàn.
Vây vui chẳng gặp khi xanh sắc,
Vây vui chẳng gặp khi xanh sắc.
Bút ngẩn đầu thì tam thất sầu,
Cười khàn, đong, đong, giọt nước mắt.
Cung đồng không thấy chường dài liễu,
Duyên nợ xây vắn mãi đầu đầu.

Thanh-Thủy

Hương Truyến

ĐÔNG-PHÁP

Đôn rước quan Toàn-quyền
Ông Monguillot tỉnh qua Hà-châu (Singapore) để nghị tiếp quan Toàn-quyền Alexandre Varenne. Lúc ngày đi Hà-châu sẽ đem theo một viên quan trong phòng-văn ngài.

ĐẠI-PHÁP

Tại chiến-sĩ trận công dài
Ông Hesse, Thuộc-dịa bộ Thượng-thor và ông Alexandre Varenne là quan Toàn-quyền Đông-Pháp có đến viếng Chiến-sĩ trận công dài, và có các quan Lãng-sa, có Hoàng-tử Đại-Nam Vinh-Thủy, có hội phái-viên của người Đông-Pháp ở Paris, có hội Đông-Pháp giăng bầu rất nghiêm-chỉnh. Ông Varenne có đem một nhánh cây bằng đồng tại đến ấy.

Quan Thượng-thor bộ thuộc địa và quan Toàn-quyền Đông-Pháp bên đứng cùng các tràng hoa và đốt nhang làm lễ theo pháp.

Ông Cao-văn-Son, Hội trưởng hội ái-hữu Đông-Pháp ở Paris có tỏ sự biết ơn của dân Đông-Pháp ở Paris. Quan Toàn-quyền liền đáp từ rằng trước khi sang qua xứ ta ngài lấy làm vui lòng mà được thấy tâm lòng trung thành của dân Nam-Việt đối cùng nước Pháp trong mấy năm binh cách.

Cuộc lễ vừa xong, các quan ra về, có ông nhiều tràng hoa nơi đại-nghĩa-sĩ thắp tại nhà thương trướng vườn Thuộc-dịa.

XIEM-LA

Cuộc đấu-xảo

Có tin rằng đến tháng giêng sang năm (1926) tại kinh-thành Bangkok sẽ có một cuộc đấu-xảo các thú-nghỉ Xiêm.

Người Pháp cũng xử Đông-Pháp đều có quyền đem đồ sang đấu xảo cả.

quên nhà quên bốn-phận thì còn khắt thử được, chứ cái hăng người mướn được, - sự làm kẻ sanh-nhai này thì không thể nào thứ được. Bài sau tôi sẽ xin nói tương.

N. K.

VĂN NỮ-GIỚI

Gởi cho bạn NGỌC-LỬ

Saigon, le 12 Septembre 1925.

Chị Ngọc-Lũ! Chị cùng em, em cùng chị, hai ta như chim liền cánh như hoa liền cành; khi cùng dựa ầu sedh tuôn một bài vắn, khi thì dưới bóng đèn xanh xem một từ báo, khi cùng nhau dặc tay ngâm cảnh trăng rằm, khi cùng nhau đưa mắt thường dóa hoa sen, khi kẻ mà khi cùng đầu khi bất tay khi nhìn mặt khi tiếng cười của chị lẫn với tiếng cười của em, khi giọt nước mắt của em hòa với giọt nước mắt của chị, khi em mà mà một ruột gan, khi em mà mà em, thật tri âm tri kỷ thế này chưa dễ đã mấy ai bằng. Thanh khi là hằng, một đấng mộ-buộc ai dểng cho ra; thì mà ông xanh cay nghiệt, con tạo ghê ghon, gió thổi cánh là sóng xao bèo rã, khiến ai đang sum hiệp hóa chia phôi đang hưởng thà an nhàn khiến nặng sầu ly biệt, kẻ Nam người Bắc, em xa chị, chị cách em hằng ngàn dặm quan sơn cho nhau phải kẻ đường bẽ lương lương người dựa dựa Thủ ngữ trông nhau mà nhớ mà thì mà em; mà mong mọe cánh mà cầu pháp tiên để được cùng nhau tay bắt tay, mặt nhìn mặt, cùng chia những nỗi đau đớn chưa hết trong lòng nơi đất xa cách lạ, mặt bề cánh bèo cho hà bớt chút dạ ưu sầu.

Ngọc-Lũ chị ơi! Chị có thấu nỗi lòng chàng tại? Chị có biết ai nay vô vô vì ai không? Chị ơi! trong thế giới này em không biết ai hơn chị, tâm-tông này em chỉ riêng em cho chị mà thôi. Mắt xanh này chỉ riêng để một mình chị vào mà thôi, chị có biết?

Em như chị mà sự nhỏ đến của nhũn của chị nói tới em trong lúc chị dặc tay em ra xem vườn liễu. Cái của chuyện thương đời mà giận đời, cái của chuyện chán đời, mà thương đời, chán mà thương, thương mà giận thì cũng là lòng làm thay! Là mà thường, thường mà lạ, ai có câu mà hay. Oái một gánh u sầu, đời hàng thăm lẹ, nước non nào có thấu tình! Cái của chuyện của chị em ta ngày xưa hóa ra của chuyện hão huyền mà giọt nước mắt giận đời thương đời cũng là giọt nước mắt vô duyên. Thương đời, đời nào có biết, giận đời, đời vẫn làm thỉnh, biết chẳng chỉ có trời xanh. Trời xanh ơi, bởi trời xanh! Trời xanh có thấu tất, thành này cho. Tình là tình u ái, đời là đời vô duyên! Đời người con gái tuy rằng ngọc trong cao tượng kín công như chị em ta mà có khuất tình mới lạ. Muốn thương, thương không được, muốn giận, giận chẳng làm chi, thì có đăm đăm không nhĩ? Tào-tôi không nhĩ?

Nỗi đau đớn này biết tỏ cùng ai bây giờ, chỉ dãi ra riêng biết thì em tình riêng hay? Bây giờ đầu chị em ta bày tỏ ra nữa cũng vì tất đã có mấy ai là người đồng bệnh? Chị Ngọc-Lũ chị ơi! chị em, em với chị mà thôi, ngoài ra người trong thế gian này chẳng qua cũng là một lớp qua đường, bắt đầu đi thấy mới phải thiết tha trong phút chốc chốc đã có tình gì mà dăm gọi là kẻ tương lân.

Chị nói với em hôm nọ rằng người đời không mấy kẻ biết vui, biết buồn, biết giận, cái vui của họ là vui giả mà cái buồn của họ cũng là buồn giả. Việc đáng buồn ba mươi vạn mà họ vẫn an nhiên không biết buồn, việc đáng giận cả ngàn mà họ cũng im không biết giận.

Mà có vui có buồn chẳng nữa em là a dua, mà ai vui với ai tu sở Tạo-tác, vì có đơn xin nên buồn buồn theo, chứ không phải tự được để lại ngoài một năm không minh rõ biết việc đáng vui thì vui lãnh lương kể từ ngày 1er Octobre việc đáng buồn thì buồn, vậy chị

GIẤY TIỀN VÀNG BẠC

Khách trú dặt đều bởi tiền là một năm chẳng biết là bao nhiêu mà ta có biết đâu. Ấy là vấn đề giấy tiền, vàng bạc; tôi nói thế chắc ai cũng cho tôi là người có đạo Thiên-chúa. Không, tôi không có đạo nào cả, đạo tôi chỉ kính mẹ mà thôi, không đạo trọng thay hướn chỉ là đạo nào; vậy sự lang phi của nước nhà nên viết bài này để phải đầu quấy xin chữ đạo giả, miễn giùm.

Dân Nam-kỳ ta gần bốn triệu, gần một triệu dân số hay đổi vàng bạc giấy tiền. Một năm một người đổi cũng có một đồng bạc, thì một năm khách trú nó thay đổi giấy tiền triệu bạc không phải ít, đáng xài cũng nên xài còn xài như vậy họ khi Annam minh quá. Thật khắt khe.

Người ta lấy tích sau đây mà đổi vàng bạc: « Truyền Đường nói về « Đường-thể-Dân xuống âm-ti bị âm-ti bốn niên kéo xin ăn. Lúc đó ngài « dân có tiền bạc, nên ông quan đưa « bốn ngài về, bốn ngài lại (kho ông « Tướng quốc mướn rồi về Dương thế « trả lại cũng, ngài y lời, lại « mướn phân-phái đã hết rồi ngài về « mới dặng. Nhập xã rồi ngài mới « cho tìm ông Tướng quốc mà trả « dủ số lại. Ông Tướng quốc không « chịu, chẳng biết sao, ngài mới lạp « cho ông một cánh chừa rất đẹp cho « vợ chồng ông tu hành. Bấy giờ chừa « ấy hãy còn.

Người bạn thiết của chị
LIENG-HUONG

Ngũ cùng quí-vị

Hội-dồng-Thành-phố

SAIGON

Chúng dân Cũkhu, gần một năm nay rồi, không có một miếng nước Fontaine mà uống.

Đã có kêu ca nhiều lần, song có vắng-khu, chẳng thấu tai quan. Vậy các viên-quan Hội-dồng Thành-phố làm ơn xin giùm cho chúng tôi một ty nước uống, sưu thuế cũng đóng đủ như người ta vậy mà làm sao kẻ xài không hết, người cần chẳng ra?

Ráng kêu ca, giùm cho chúng dân Cũkhu, nào hội quí-vị Hội-dồng Thành-phố (Saigon).

Thay mặt cho chúng dân Cũkhu,
MUON.

Hội quản lý

Thương-khẩu Saigon

Rao cho công-chúng hay rằng cuộc xổ số trả tiền lần cuộc vay 600.000 \$ sẽ xổ kỳ đầu ngày 15 Octobre 1925, đúng 8 giờ rưỡi ban mai, nơi phòng Thương-mại, có ban Phái-viên của quan Thống-dốc Nam-kỳ cử ngày 9 Octobre 1925, chứng kiến.

Công-văn lược lược

VINH THANG

M. Đoàn-văn-Lợi (Chợ) Trần-văn-Vi (Chầu) và Lê-văn-Thái (Trà-vinh) nguyên là Giáo-tập hậu bổ đồng được thăng chức Giáo-tập hạng tam.

ĐỀ TÀI NGOẠI

M. Huỳnh-văn-Chi, Thơ ký hạng M. Sở-Tạo-tác, vì có đơn xin nên được để lại ngoài một năm không lãnh lương kể từ ngày 1er Octobre 1925.

Nhóm hội đồng quản hạt

Trang-bạch-Vân.

Có lời nghị của quan Thống-dốc Nam-kỳ đề ngày 9 Octobre 1925, mời Hội đồng quản hạt đến ngày 26 Octobre 1925 đúng 4 giờ chiều nhóm họp thường niên.

